

A VI. Országos Általános iskolai Fizikatanári Ankét

1982. április 5. és 7. között rendezte Társulatunk, a Művelődési Minisztérium és az Országos Pedagógiai Intézet a VI. Általános Iskolai Fizikatanári Ankétot Kaposváron. A találkozó közvetlen vendéglátója Társulatunk Somogy megyei Csoportja volt. A szervezőbizottság az ankét központi témájaként a mechanika tanítását választotta, így az előadások többsége ezzel volt kapcsolatos. A 3 napos változatos, gazdag programon közel 600 fizikatanár vett részt.

Az ankétot Sótonyi Sándor, a Somogy megyei művelődésügyi osztály vezetője nyitotta meg az Ifjúsági és Úttörő Művelődési Központ nagytermében. Méltatta az ankét jelentőségét, majd rövid tájékoztatást adott a megye művelődési helyzetéről. A házigazdák nevében sikeres tanácskozást és hasznos tapasztalatcserét kívánt.

Az első nap első előadását Halász Tibor, a szegedi tanárképző főiskola főigazgató helyettese tartotta „A mechanika fogalomrendszeréről” címmel. Foglalkozott a fogalomrendszer kialakulásának történetével és érdekesen mutatta be az egyes fogalmak fejlődését, idézve több helyen eredeti, kezdeti leírásukat. Nagy érdeklődés előzte meg Károlyházy Frigyes egyetemi tanár, tankönyvíró „Az anyag korpuszkuláris szerkezete az általános iskolai fizikában” című előadását. Szemléletesen elemezte az eddig alkalmazott modelleket, majd a halmazállapot változások anyagszerkezeti jellemzőiről beszélt. Előadása nagy segítséget nyújtott az elméleti alapok tisztázásához és az általános iskolai anyagszerkezeti ismeretek tanításához. A hallottakat Kiss Erzsébet tanár az anyag molekuláris szerkezetével kapcsolatos kísérleti bemutatója egészítette ki.

A szervező bizottság szándéka az volt, hogy résztvevők időt és lehetőséget kapjanak Kaposvár nevezetességeinek megtekintésére, ezért a délutáni programban csak az eszközkiallítás megnyitása szerepelt. Az eszközkiallítás August József Somogy megyei szakfelügyelő nyitotta meg. Kiemelte a kísérleti eszközök jelentőségét az ismeretszerzésben és a fizikai fogalmak kialakításában, ugyanakkor hangsúlyozta a tanári eszközkészítés fontosságát is.

A helyi szervezők az eszközkiallítást a szállás- és étkezési hely mellett, a Gépészeti Szakközépiskola két tantermében helyezték el, így az előadások előtt, vagy az ebédszünetekben is alkalom nyílt megtekintésre. Jellemző a nagy érdeklődésre, hogy a fent említett időszakokban a két tanterem teljesen megtelt látogatókkal. Jó megoldásnak bizonyult, hogy minden kiállító az eszköze mellett tartózkodott és kérésre ismertette, vagy bemutatta eszköze működését. Sokan kérdeztek, jegyzeteltek és lefényképezték az ötletes megoldásokat. A kiállítók száma az előző évekkkel összehasonlítva kissé csökkent, viszont sok eredetiség, ötletes és szellemes műszaki megoldás valósult meg az eszközök többségében.

Az előtérben a TANÉRT kiállította az új tantervhez készült tanulókísérleti eszközeit és 20 tanulói kísérlet leírását szórólapként ajándékozta az érdeklődőknek.

Az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum régi eszközanyaggal emelte a kiállítás színvonalát. Az eszközbíráló bizottság első ízben hirdette meg a „közönség díjának” kiadását, az ide vonatkozó szavazólapot minden résztvevő érkezésekor kézhez kapta.

A házigazdák esti szórakoztatásunkról is gondoskodtak, a nap programját a kaposvári Csiky Gergely Színház előadásának megtekintése zárta.

A második nap első előadását Weszelovszky Zoltán OPI munkatárs tartotta „A természettudományos tantárgyak követelményrendszerének elvi alapjai” címmel.

Ismertette a természettudományos tárgyak célrendszerét és kiemelte a követelményrendszer fontosságát. Részletesen vizsgálta a jelenlegi fizika tantervhez megjelölt követelménypontosítást, kiemelte erőnyeit, de rámutatott néhány javítani valóra is.

A délelőtt további három előadása közvetlenül a mechanikai általános iskolai tanításával volt kapcsolatos. Miskolczi Józsefné szakvezető tanár az erőfogalom kialakításáról beszélt és ismertette az 1983-ban megjelenő átdolgozott 6. osztályos tankönyvben szereplő

erőfogalommal kapcsolatos feldolgozási módot. Kiss Béláné szakvezető tanár pedig a lendület tanításával kapcsolatos tapasztalatairól számolt be. Nagy figyelemmel hallgattuk Zátony Sándor OPI főmunkatárs „A testek mozgása témakör egy eredményvizsgálat tükrében” című előadását. Bevezetőben sokoldalúan indokolta az inerciarendszer alap gondolatának és a gyorsulás fogalmának bevezetését az általános iskolában, majd ismertette az egész országra kiterjedő reprezentatív vizsgálat eredményeit.

Befejezésül igen hasznos tanácsokat, javaslatokat adott a lendületváltozás fogalmának feldolgozásához. Igen ügyes volt, hogy minden résztvevő megérkezésekor kézbe kapta a vizsgálati témakör felmérő lapjait, a követelmények differenciálását (optimum- és minimumszintek) és az egyes feladatok százalékos eredményeit.

A délután programjában a díjkiosztás és a FÓRUM szerepelt. A Művelődési Minisztérium Kiváló Munkáért kitüntetését Nyilas Dezső (MM) nyújtotta át Balázs László vezetőszakfelügyelőnek (Eger). Társulatunk Mikola Sándor Díjat ketten kapták: Kiss Katalin tanár (Makó) és Miravik Mihály vezetőszakfelügyelő (Kondoros). A díjat Csákány Antalné főtitkárhelyettese adta át.

Az eszközkiállítás díjai az alábbiak szerint oszlottak meg:

- I díj:** és egyben a „közönség díja”: Keveházy Balázs és Somogyi Ákos Keszthely
- II. díj:** Kövesdi István Budapest (egyben TANÉRT-díj is) Németh Lajos Csokonyavisonta (egyben Somogy megye díja is) Pintér Lajos és Rónaszéki László Érd.
- III. díj:** Baranyi József Kecskemét, Bertók László Csemő, Éles Béla Kisvárd, Illés József Iharosberény egyben Kaposvár város díja is) és Nagy Gábor Várpalota.

Változatlanul nagy érdeklődés kísérte ankétjainkon már hagyományosnak mondható FÓRUMOT, melynek keretében a szervezőbizottság lehetőséget adott kérdések, vélemények elmondására. Az írásban beadott és szóban elmondott 41 kérdés többsége a fizikatanítás tartalmi és módszertani oldalaival volt kapcsolatos, de több jogos bírálat hangzott el a taneszköz alkatrészek ellátásával kapcsolatban. A kérdésekre Nyilas Dezső (MM), Csákány Antalné (ELFT) Zátonyi Sándor (OPI), Kovács Lóránd (Tankönyvkiadó), Sarus Gyula és Takács Emőke (TANÉRT), Drommerné Takács Viola (OOK), Halász Tibor és Károlyházy Frigyes tankönyvírók válaszoltak. A FÓRUMOT Gergely Péter vezette.

Este fakultatív program keretében az OOK három oktatófilmet mutatott be az érdeklődőknek. A harmadik nap első előadását Paál Tamás OPI munkatárs tartotta „Jelenségek leírása inercia és gyorsuló vonatkoztatási rendszerekben” címmel. Szemléletes témakifejtésével és módszertani tanácsaival jó segítséget nyújtott a 8,0-os fizika I. témakörének feldolgozásához. Ezután Kuti István az ELFT Általános Iskolai Szakcsoportjának elnöke tartott értékes beszámolót a szakcsoport eddig végzett munkájáról és tájékoztatást adott jövő terveiről.

Az ankétot Garai László Kaposvár városi művelődésügyi osztályvezetője zárta. Áttekintette a három nap eseményeit, az ankétot sikeresnek ítélte. Reményét fejezte ki, hogy oktatási intézményeink munkájában a sok értékes tapasztalat éreztetni fogja jótékony hatását. Köszönetet mondott a rendező szerveknek, személy szerint mindazoknak, akik hozzájárultak az ankét sikeréhez.

A résztvevők nevében mi is köszönjük a házigazdák szíves vendéglátást és sok fáradozását!